

VISIE KRAS JEUGDWERK

JANUARI 2011

DE STEDELIJKE CONTEXT

Kras Jeugdwerk werkt in de stad Antwerpen. We wortelen in de stedelijke context en de eigenheid ervan. De stad, het stedelijke, heeft iets specifiek. Een eigen fysieke en psychische context die dagelijks gemaakt wordt door de structuren, het lokale beleid, het commerciële leven, de bewoners en gebruikers. Tegelijkertijd heeft de stad, het stedelijke iets algemeen. Ook buiten de stad zijn er monumenten en musea, kerken, straten en pleinen, winkels en winkelcentra, allochtonen, rijken en armen, jongeren en ouderen, hondenpoep, sluikestort en criminelen. Er is niet veel dat men elders niet heeft, maar toch is het telkens anders. Steden zijn een vergrootglas van het hele maatschappelijke gebeuren, een vergaarbak, een gevaarlijke en te mijden setting of net een boeiende context van vernieuwingen. Steden hebben verschillende snelheden en tal van mogelijkheden.

De steunpunten van Kras Jeugdwerk baseren zich op de eigenheid van de stedelijke context. We zien de stad in termen van kansen.

DYNAMISME

Voor Kras Jeugdwerk is het dynamische karakter van het leven en van de leefomgeving een gegeven. Dynamisch in de zin van 'in beweging', onderweg en beïnvloedbaar. Een 'beweging' waar zelfs waarden en normen, culturen en ideologieën niet aan ontsnappen. Dynamisch en dus ook veranderlijk, te veranderen en niet statisch vastgelegd. Met de mogelijkheid om in te grijpen, greep te krijgen op, 'actief om te gaan met' en dus met heel wat kansen. We zien dit dynamisme niet als een voorrecht van volwassenen, maar erkennen kinderen en jongeren als actieve 'creatoren' en betekenisgevers. Kinderen en jongeren zijn geen 'mens in wording', geen holle vaten die we volgieten met kennis, vaardigheden, waarden en normen. Ze ontvangen niet passief wat ze zien, horen, aangereikt krijgen van hun ouders, de school, jeugdwerkers en leeftijdgenoten. Ze gaan er actief mee om en geven er zelf betekenis aan.

Kras Jeugdwerk sluit aan bij deze 'beweging', en wil dat ook zelf zijn: bewegend, dynamisch, actief creërend en hedendaags. Dit wil niet zeggen dat we alles uit het verleden zondermeer overboord gooien. We willen niet telkens het warm water uitvinden, maar we willen ook niet het al koud geworden water als warm verkopen. Ook op dit vlak willen we goed 'leren zien' naar de dagdagelijkse realiteit, naar kinderen en jongeren, naar hun leefomgevingen, naar organisaties en structuren en naar onszelf. Met de nodige kritiek en zeker met de nodige zelfkritiek.

VERSCHEIDENHEID

Voor Kras Jeugdwerk is 'verscheidenheid' een fundamenteel kenmerk van de samenleving en een dagdagelijkse realiteit. 'Verschil' heeft veel mengvormen: etnisch, cultureel, socio-economisch, relationeel, waarden en normen, leefwereld...

Verscheidenheid is iets waar mensen in het dagelijkse leven sowieso mee omgaan. Het is constant aanwezig, al dan niet opvallend, als neutraal achtergrondgegeven, aanleiding gevend tot wrevels, conflicten en onaangepastheden of aanleiding gevend tot verrijking, uitdagingen en kansen.

Wij kijken naar deze 'verscheidenheid' door de bril van kansen en mogelijkheden, zonder voorbij te gaan aan de problemen en wrevels. Negatieve elementen willen we mee ombuigen en benaderen vanuit hun mogelijkheden (tot verandering) eerder dan vanuit hun onmogelijkheden. In het zoeken en definiëren van kansen gaan we uit van hoe 'verscheidenheid' door kinderen en jongeren ervaren wordt, van hoe ze daar als actieve 'creactoren' zelf betekenis aan geven, van hoe ze daar mee omgaan (hun eigen omgangsvormen, strategieën en mechanismen) en het gewicht dat ze er zelf aan geven. Wij willen dit blijvend zien en zetten ons daarvoor op de enige plek waar je dat kunt leren kennen: het brede veld van het dagelijks leven van kinderen en jongeren.

SOCIALE UITSLUITING? SOCIALE AANSLUITING!

Sociale uitsluiting is een dynamisch proces dat verschillende richtingen uitgaat en steeds nieuwe invullingen krijgt. Wie in 1965 een welkome gastarbeider was, wordt nu vaak beschouwd als onaangepaste migrant. Wie in 1970 goed met een computer kon werken, was een specialist die zijn tijd vooruit was, wie dat in 2011 niet kan, is analfabeet. In 1970 was een Kosovoar in Antwerpen een toerist uit Kosovo, in 2000 is hij een anderstalige nieuwkomer met beperkte perspectieven. Sociale uitsluiting heeft dan ook al heel wat definities en verklaringsmodellen opgeleverd.

Vanuit de realiteit opteert Kras Jeugdwerk voor een brede benadering. Sociale uitsluiting doet zich voor op het niveau van individuen en hun netwerken, op het niveau van groepen en gemeenschappen en op het niveau van de samenleving. We spreken van sociale uitsluiting als er tussen de eenheden op zo'n niveau een (ondergeschikte) hiërarchie bestaat en er tegelijkertijd grote breuklijnen zijn (een kloof, drempel, muur). Sociale uitsluiting kent gradaties: niet iedereen van dezelfde 'categorie' is even uitgesloten. Evenmin is sociale uitsluiting een statisch vastgelegde onoverkomelijkheid die de uitgeslotene in al zijn doen en laten bepaalt. Dit zou voorbijgaan aan de erkenning van mensen als actieve 'creactoren' en betekenisgevers. Het structurele karakter van de uitsluiting gaat in wisselwerking met datgene mensen er mee doen, hoe ze het beleven en welke individuele betekenis ze er aan geven.

Voor Kras Jeugdwerk is het dus belangrijk om te kijken naar de mechanismen van uitsluiting, naar datgene individuen, kinderen en jongeren, groepen en gemeenschappen er mee doen en naar de betekenis die ze er aan geven. Daarbij kijken we naar uitsluiting door de bril van kansen en mogelijkheden, de bril van de aansluiting.

Als basiswerk is Kras werkzaam op het niveau van individu en netwerk en op het niveau van groep en gemeenschap. Als organisatie wil Kras Jeugdwerk vanuit de deskundigheid en kennis opgedaan in het basiswerk actief deelnemen aan het ruimere maatschappelijke debat om mee de link te maken tussen praktijk, theorie en beleid.

KINDEREN EN JONGEREN ALS KINDEREN EN JONGEREN

Kinderen en jongeren in de stad, wat is hun plek? Voor Kras Jeugdwerk is het recht op een eigen plek een gegeven. In de fysische zin van het woord: open ruimte, speelruimte, een ruim en toegankelijk aanbod. Maar ook in de psychische zin van het woord: actief aanvaard en niet simpelweg getolereerd omdat het niet anders kan, als actieve participant in het stedelijk gebeuren verwelkomd en niet weggestoken in gedoogzones in de rand. Kinderen en jongeren zijn erg aanwezig in de stad. Ze zijn met veel en ze laten zich zien. Maar zijn ze ook aanwezig op de agenda? Op wiens agenda dan? En als wat? Als de etterbuil die tegen mijn voordeur staat te voetballen, als het slachtoffer van de maatschappij, als de potentiële cliënt van de welzijns- en hulpverleningswereld, als het probleemgeval, als de hooligan en kleine crimineel, als het kind tussen twee stoelen, als potentiële kiesgerechtigde?

Kras Jeugdwerk wil kinderen en jongeren ten minste op elke agenda waar ze zelf op willen. Niet om wat ze zullen worden of om wat ze niet zullen worden, maar om wat ze zijn. Kinderen en jongeren als kinderen en jongeren. Kinderen en jongeren als actieve 'creactoren' en betekenisgevers, kinderen en jongeren als eenheid in verscheidenheid, kinderen en jongeren in de stad.

De rechten van het kind worden pas relevant als ze ook als rechten worden ervaren door kinderen en jongeren. Wij willen voortdurend kijken naar hoe kinderen en jongeren dit zelf ervaren, hoe ze het beleven en welke betekenis ze er aan geven. Het is aan hen om er mee invulling aan te geven, het is aan ons om het mee mogelijk te maken. Voor Kras Jeugdwerk is dit de kern van wat men jeugdwerk noemt. We willen zien en gezien worden.

DOELGROEPFOCUS

Kras Jeugdwerk richt zich op kinderen en jongeren van 6 tot 25 jaar.

We vinden het belangrijk om zo vroeg mogelijk contacten te leggen met kinderen en hun omgeving, om te werken aan een vertrouwensrelatie en van daaruit - ook in de belangrijke eerste levensjaren- stappen te zetten. Zo ziet Kras Jeugdwerk bijvoorbeeld mogelijkheden om te werken rond spel en spelcultuur, of mogelijkheden om vanuit haar werkvorm een bijdrage te leveren in opvoedingsondersteuning.

We hanteren een bovenleeftijdsgrens omdat o.i. de interesses, leefwereld en bezigheden van +25jarigen al sterk verschoven zijn waardoor onze werkvorm er minder of niet meer bij aansluit. Kras Jeugdwerk ziet het wel tot haar taak om deze +25jarigen te laten doorstromen naar andere werkvormen en organisaties en/of naar een andere rol in de eigen organisatie (begeleiding, bestuur, ondersteuning...).

Binnen deze leeftijdsgrenzen zijn alle kinderen en jongeren welkom. Wel leggen we de focus op het bereiken en actief betrekken van die kinderen en jongeren die door de mechanismen van sociale uitsluiting minder of het minst kansrijk zijn. Vanuit deze focus streven we naar openingen, openheid, contact, uitwisseling, het samen doen van, de aansluiting... met andere kinderen en jongeren: de mix.

EIGENHEID

Kras Jeugdwerk is jeugdwerk met sterke aandacht voor het welzijnsgerichte. Maar de kern van Kras is en blijft jeugdwerk: groepsgerichte activiteiten in de vrije tijd, gericht op de vrije tijd en vrijwillig van aard, samen met leeftijdgenoten. Daarbij ligt het accent op ontmoeting en het opbouwen van netwerken.

Voor Kras betekent jeugdwerk: zelfontplooiing, experimenteren, samenleven, verantwoordelijkheid opnemen, respect hebben en krijgen, een zoektocht, een open dialoog, vallen en opstaan, lukken en mislukken; kortom een proces. Dit jeugdwerk is niet louter een middel maar ook een doel, ook al reikt het heel wat handvaten aan en creëert het ingangspoorten voor andere doeleinden. Het jeugdwerk staat op zichzelf. Het is maatschappelijk relevant omwille van wat er allemaal uit voortvloeit, én vooral omwille van wat het is. In dat opzicht is jeugdwerk niet enkel preventief maar ook offensief: het stimuleert en activeert het potentieel aan ontwikkelingskansen, het creëert. Jongeren nemen zelf mee het heft in handen en geven er vorm aan. Het kan dan ook nooit een louter professionele aangelegenheid zijn; het draagt in zich ook vrijwilligheid en vrijwilligerschap.

Jeugdwerk is niet alleen een waarde op zich, maar ook een recht. Kinderen en jongeren hebben er recht op, ook de minder en minst kansrijken. Jeugdwerk met kansarme doelgroep impliceert aandacht voor het welzijnsgerichte. Zowel 'voorafgaand aan' als 'voortvloeiend uit' het jeugdwerk. 'Voorafgaand aan' zetten we welzijnsgerichte activiteiten en acties op in functie van het jeugdwerk. Het gaat hier bijvoorbeeld om huisbezoeken, om contacten met vertrouwensfiguren in gemeenschappen, om drempelverlagende instapactiviteiten... 'Voortvloeiend uit' zetten we ook welzijnsgerichte activiteiten en acties op, die zowel groepsgericht als individugericht kunnen zijn en doorgaan in of buiten de vrije tijd. Het gaat hier bijvoorbeeld om hulp bij sollicitatiebrieven, om problematische thuissituaties, om contacten met scholen of de bijzondere jeugdzorg...

Ook hier zijn kinderen en jongeren de maatstaf en het uitgangspunt. Kras Jeugdwerk wil uitgaan van de leefwereld van de kinderen en jongeren om ze daadwerkelijk inspraak te geven en ze te laten participeren in het opzetten van activiteiten, in het ruimere geheel van de werking en in het maatschappelijke leven.

HET FUNDAMENT

Het fundament van Kras Jeugdwerk is basiswerk. Onder basiswerk verstaan we de continue en actieve aanwezigheid in het brede veld van het dagelijks leven van kinderen en jongeren, de actief opgezochte contacten met hen en anderen in hun omgeving, vanuit een relatie van vertrouwen. Deze vertrouwensrelatie omvat veel kracht en maakt veel mogelijk. Het stelt mensen in staat om zich open te stellen naar anderen, om sterktes en zwaktes zichtbaar te maken, om mee stappen te zetten, om zichzelf sterker te (laten) maken. Kras Jeugdwerk creëert voor en met kinderen en jongeren een aanbod in hun vrije tijd. Ze kunnen terecht voor sport, spel en ontspanning, cultuur en ontmoetingsmomenten. We zetten voor en met kinderen en jongeren ook welzijnsgerichte activiteiten en acties op: vorming, ondersteuning op maat, doorverwijzing, begeleiding... Het aanbod is open, gestructureerd en projectmatig. Het is kwalitatief en afwisselend en sluit nauw aan bij de leefwereld van kinderen en jongeren.

Om dit te realiseren zetten we met polyvalent deskundige teams in die vanuit een open dialoog werken aan een open dialoog tussen verschillende culturen, generaties, tussen jongens en meisjes. Onze medewerk(st)ers hebben kennis van verschillende culturen en van het specifieke van de jongerencultuur. Vanuit de drijfveer van sociale aansluiting en participatie willen we werk maken van de doorstroming van onze jongeren in de organisatie, als vrijwilliger en als beroepskracht.

Ons aanbod wordt opgezet in de activiteitscentra van de steunpunten, in straten en op pleinen, en op plaatsen die voor kinderen en jongeren belangrijk zijn. De werking vanuit steunpunten garandeert een buurt- en wijkgerichte benadering en aanpak; de inbedding van de steunpunten in een ruimere organisatie garandeert een wijkoverschrijdende werking.

SIGNALEREN, BEÏNVLOEDEN, SAMENWERKEN, IN OVERLEG GAAN

Kras Jeugdwerk kijkt naar sociale uitsluiting door de bril van aansluiting en kansen en vanuit de overtuiging dat we een verschil kunnen maken. Maar, we willen en kunnen dat niet alleen doen. We willen openstaan voor, complementair zijn aan, in overleg gaan met, samenwerken met andere organisaties en op verschillende niveaus. We willen het gesprek hierrond aangaan via een open dialoog en vanuit onze specifieke identiteit: jeugdwerk met een welbepaalde doelgroep en dus met een sterke focus op het welzijnsgerichte. .

Kras Jeugdwerk wil aansluiten bij, tot afstemming komen met en dwarsverbindingen maken tussen andere jeugdwerkvormen. En dit op wijkniveau, stedelijk niveau, Vlaams niveau; particulier en niet particulier. Zo willen we het jeugdwerklandschap sterker en kwalitatief beter maken.

Uiteraard maken we ook dwarsverbindingen met andere relevante partners op de drie niveaus van sociale uitsluiting. We denken aan ouders, buurtbewoners, andere kinderen en jongeren... We denken aan netwerken en groepen zoals zelforganisaties, platforms, unies, buurtcomités... We denken aan sectoren zoals onderwijs, algemeen welzijnswerk, samenlevingsopbouw, de integratiesector, hulpverlening, bijzondere jeugdzorg, politie...

Bovendien zijn we een kritische en zelfkritische partner van het beleid: op wijk-, districts-, stedelijk, Vlaams, federaal en Europees niveau. Vanuit onze kennis, ervaringen en deskundigheid willen we signaleren, beïnvloeden en impulsen geven t.a.v. het beleid.

We maken ook dwarsverbindingen met de wetenschappelijke wereld omwille van de kansen die ontstaan in de wisselwerking tussen theorie en praktijk. Kras Jeugdwerk wil tenslotte dwarsverbindingen maken met de profit sector omwille van de kansen die er liggen op de weg naar sociale aansluiting.

BRONNEN

- Beleidsnota Jeugd, Minister voor Jeugd, Anciaux Bert (s.d), voorjaar 2000
- Beleidsnota welzijn, Minister voor sociale zaken, Vogels Mieke (s.d), voorjaar 2000.
- Bouverne-De Bie, M. (maart, 1994). Jongeren in de hulpverlening. Welzijnsgids, afl. 11, pp. 25-39.
- Doornenbal, J. & van Nynatten, C. (1996). Kinderkopjes. Comenius, 16, pp. 355-359.
- Stad Antwerpen, Bedrijfseenheid Burgerzaken (s.d). Jeugdwerkbeleidsplan 1999-2001. Niet gepubliceerd document.
- Karsten, L. (1996). Van wie is de straat? Over kinderen, genderidentiteiten en het publieke domein. Comenius, 16, pp. 360-374.
- Raes, K. (1997). Het moeilijke ontmoeten. Verhalen van alledaagse zedelijkheid. Brussel: VUB press.
- SOMA vzw. (december 1999). Sociaal Impulsfonds beleidsplan 2000-2002.
- Soenen, R. (1998). Creatieve en dynamische processen in het alledaagse leven. Een inspiratiebron voor intercultureel onderwijs. In R. Pinxten en G. Verstraete (red.), Cultuur en macht. Over identiteit en conflict in een multiculturele wereld (pp.273-302). Antwerpen: Houtekiet.
- Soenen, R. (1999). Over Galliers en managers. Bouwstenen voor intercultureel onderwijs. Universiteit Gent: Steunpunt ICO.
- Staut, P. (s.d). Visie-ontwikkeling Balans. Niet-gepubliceerde documenten. Gent: Balans.
- Van Assche, V., Hermans, G. & Lauwers, J. (s.d). Jeugdwerk met maatschappelijk achtergestelde jongeren: tussen zorg en vrije tijd? (Rapportering van de eerste fase januari 1997- maart 1998 van het onderzoeksproject "Zorg en Maatschappelijke Integratie"). Antwerpen: UIA.
- Verbist, D. & De Weser, G. (red.). (s.d). Overspel. Roekeloze uitdagingen voor jeugdverantwoordelijken. Leuven: Garant.
- Verschelden, G. (februari, 2000). Belevingsonderzoek bij kinderen en jongeren. Kinderen en jongeren over hun behoeften aan zorg (Eindrapport). Universiteit Gent.
- Vranken, J., Geldof, D. & Van Menxel, G. (1999). Armoede en - sociale uitsluiting. Jaarboek 1999. Leuven: ACCO.
- Wildemeersch, D. (april, 1992). Vorming in de multiculturele samenleving. Antwoorden op de oproep van de vreemdeling. Vorming, 7, (4), pp. 215 - 239.